

فقه مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

حج

زکات

روزه

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باهمام

ترجمه

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

شرطهای صحت نماز

شرطهای صحت نماز

مطالب

شرطهای صحت نماز

۱- داخل شدن وقت است

۲- پاکی از بی وضوئی و جنابت

۳- پاکی لباس و بدن

۴- ستر عورت

۵- روپسوی قبله کردن

۶- نیت

۷- تکبیر تحریمه

از آن این سایه کم شده میرود تا اینکه بکلی متوقف میشود، و پس از آن بار دیگر ظهور نموده افزایش می یابد، که همین شروع افزایش را وقت زوال میگویند.

۳- وقت عصر:

از پایان وقت ظهر تا غروب خورشید میباشد.

۴- وقت مغرب:

از غروب خورشید آغاز و تا ناپدید شدن شفق سرخ - روشنی سرخی است که هنگام غروب در افق آسمان پدید می آید - ادامه دارد.

۵- وقت عشاء:

از پایان وقت مغرب آغاز میشود تا طلوع صبح صادق میباشد، و نزد بعض علماء تا نیمه شب است، زیرا آنحضرت صلی الله علیه و آله فرموده اند: "وقت نماز عشاء یا خفتن تا نیمه وسط شب میباشد."^(۱) در عصر حاضر میتوان اوقات نمازها را باسانی از تقویم دریافت کرد.

(۱) بروایت مسلم.

یکم: دخول وقت

برای نماز فرض وقتی است که قبل از آن و نیز بعد از آن صحیح نیست، مگر با عذر، خداوند جل جلاله میفرماید: نماز بر مؤمنان فرض وقتی است. (نساء ۱۰۳) یعنی: فرض شده در اوقات معین.

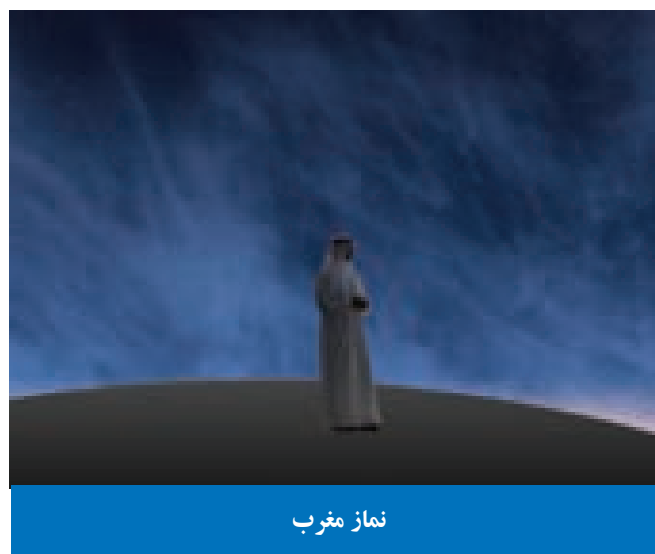
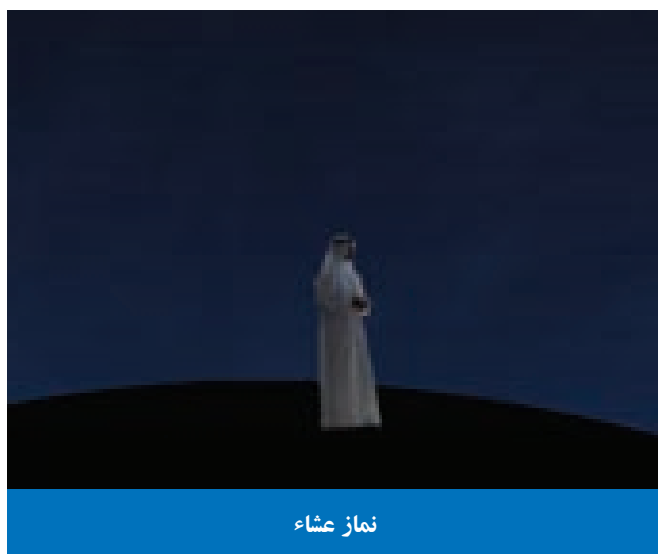
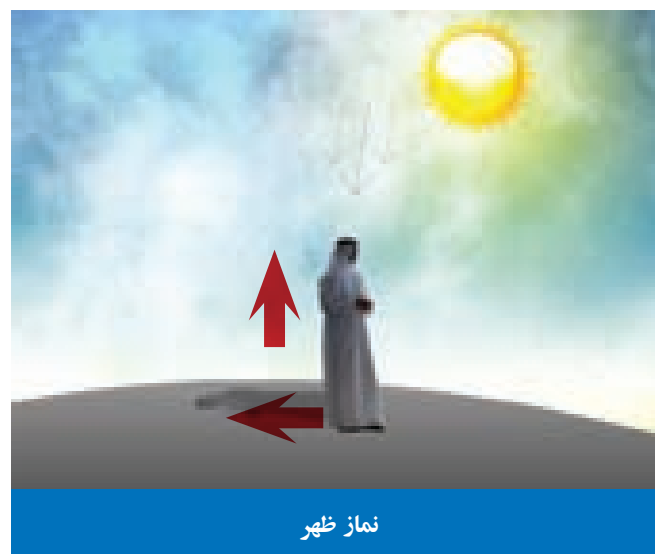
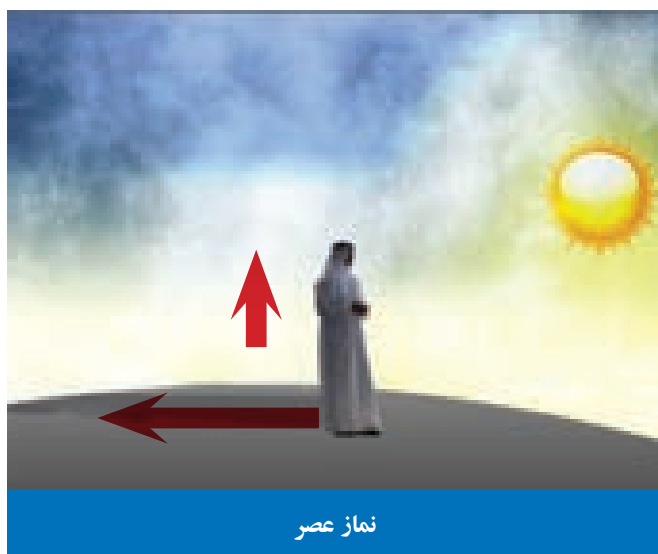
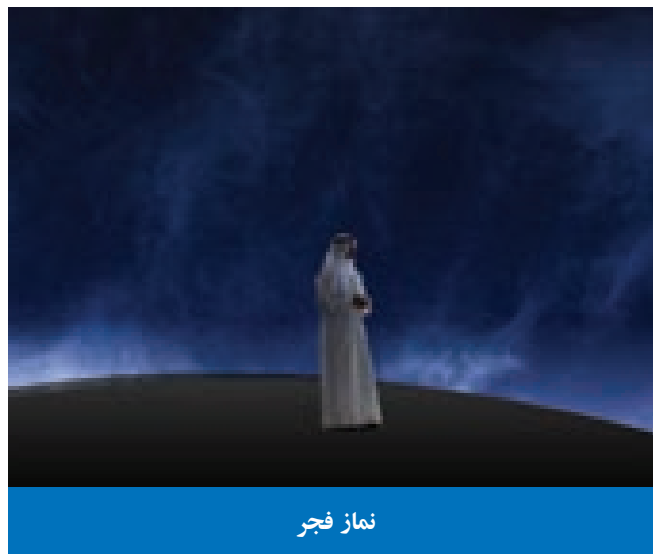
و اوقات نماز ازینقرار است:

۱- وقت فجر:

از طلوع صبح صادق - سفیدی که در افق سمت شرق دیده میشود - تا طلوع خورشید.

۲- وقت ظهر:

از زوال خورشید تا هنگامیکه سایه هر چیز باندازه دو برابر آن بجز از سایه زوال امتداد یابد، زمانیکه خورشید طلوع میکند برای شاخص سایه در سمت غرب دیده میشود، پس

۲- پاکی از جنابت

که با غسل کردن پایان می یابد، زیرا که خدای عزوجل میفرماید: " و اگر جنب بودید خود را خوب پاک کنید" (مانده: ۶)

کسیکه در نماز به یادش آمد که بی وضوء میباشد، و یا در اثنای ادای نماز بی وضوء گردید، نمازش باطل

شده است، باید برای وضوء کردن بدون سلام دادن بیرون رود، زیرا که نمازش قطع شده پایان نیافته است، سلام دادن برای خاتمه نماز میباشد.

سوم: پاکی لباس، بدن و مکان

۱- پاکی لباس

بدلیل فرموده خداوند متعال: (ولبست را پاک کن) (مدثر: ۴)

پاکی لباس

۲- پاکی بدن

بدلیل آنچه ثابت شده رسول الله ﷺ از نزدیکی دو قبری عبور میکردند، فرمودند: " این دو تعذیب میشوند، نه بخاطر گناه کبیره، این یکی خود را از ادرار خوب پاک^(۱) نمیکرد^(۲)."

(۲) لایستزه من البول: از ادرار اجتناب نمیکرد و خود را نگه نمیداشت.

(۳) بروایت ابوداود.

”

فوائد

۱- کسیکه یک رکعت نماز را پیش از خروج وقت دریابد، نماز را دریافته است، زیرا آنحضرت ﷺ فرموده اند: "کسیکه یک رکعت نماز را دریابد، بدون تردید همان نماز را دریافته است"^(۱).
۲- اگر بعلت خواب و یا فراموشی نمازی ترک شد، باید فوراً آنرا اداء کند، زیرا که آنحضرت ﷺ فرموده اند: "کسیکه نمازی را فراموش کرد، هنگامیکه به یادش آمد باید آنرا اداء کند، کفاره ای بر وی جز اداء نمیشد."^(۲)

(۱) باتفاق بخاری و مسلم.

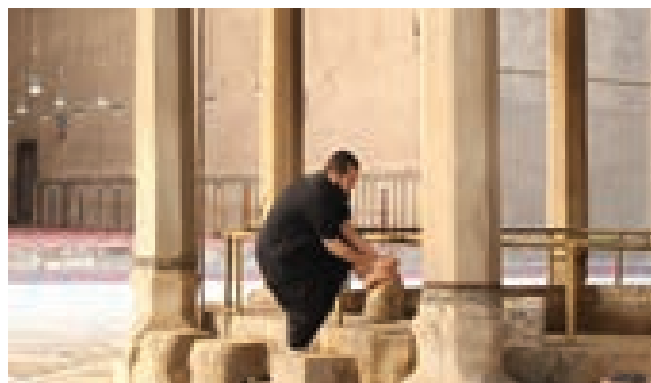
(۲) باتفاق بخاری و مسلم.

“

دوم: پاکی از بی وضوئی و جنابت

۱- پاکی از بی وضوئی

با وضوء کردن پایان میگیرد، آنحضرت ﷺ فرموده اند: "الله تعالی نماز یکی از شما را که بی وضوء گردد قبول نمیکند تا اینکه وضوء کند"^(۱).

(۱) بروایت بخاری.

همه روی زمین مسجد است

همه روی زمین مسجد است و نماز در آن صحیح میباشد، آنحضرت صلی الله علیه و آله فرموده اند: "رو روی زمین برایم مسجد گردانیده شد و پاک است، پس هر یک از امتم را که نماز در یابد، باید آنرا اداء کند."^(۵) ازین موضوع نهی که وارد شده مستثنا میشود، مانند: نماز در گورستان^(۶) و حمام، بدلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله: "همه زمین مسجد است، مگر گورستان و حمام"^(۷) و همچنین طویله اشتران، بدلیل فرموده نبی اکرم صلی الله علیه و آله: "در طویله اشتران نماز مخوانید"^(۸)

و أعطان الإبل: جائیکه اشتران در آن میخوابند و مأوا میگیرند.

(۵) باتفاق بخاری و مسلم.

(۶) نماز جنازه از آن مستثنا میباشد.

(۷) بروایت ترمذی.

(۸) بروایت ترمذی.

نماز در حمام

نماز در قبرستان

۳- پاکي مکان

بدلیل حدیث بادیه نشین عرب که در مسجد ادرار نمود، آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمودند: "بگذارید، و بریزید"^(۱) بر ادرارش دلوی^(۲) از آب."^(۳)

پاکي مکان

نماز و نجاست

کسیکه نماز خواند و از نجاستی که بر وی بود آگهی نداشت، و یا اینکه موجودیت آنرا فراموش کرده بود، نمازش صحیح است، زیرا ثابت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله نماز میخواند، کفشهایشانرا از پا کشیدند، مردم نیز کفشهایشانرا از پا کشیدند، هنگامیکه نماز پایان یافت، آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمودند: "چرا کفهایتانرا از پا کشیدید؟ گفتند: ای رسول الله، دیدیم که شما کفشهایتانرا کشیدید، ما نیز کفشهای خود را کشیدیم. آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمودند: جبریل آمد، و مرا از وجود پلیدی در آنها خبر داد، هرگاه یکی از شما به مسجد آمد، باید کفشهایش را بگرداند، و ببیند، اگر پلیدی در آن دید باید بر زمین بمالد، پس از آن میتواند با آنها نماز بخواند."^(۴)

کسیکه در اثنای نماز از وجود نجاستی بر خود آگهی یافت، باید آنرا زائل کند، سپس به نماز خود ادامه دهد، و نظر به حدیث یاد شده بر نماز خود بنا کند، اگر توان زائل کردن پلیدی را نداشت نمازش باطل میباشد.

(۱) هریقوا: بریزید.

(۲) ذلویا: دلوی بزرگ پر از آب.

(۳) باتفاق بخاری و مسلم.

(۴) بروایت ابوداود.

چهارم: پوشانیدن عورت

عورت مرد: از ناف تا زانو.

عورت زن در نماز: تمام بدنش عورت است بجز روی و کفهای دستانش.

پوشانیدن شانه ها

نماز گذار باید چیزی بپوشد که میان بازو و گردنش را بپوشاند، بدلیل فرموده آنحضرت ﷺ: "یکی لباسی که بر شانه اش چیزی از آن نباشد، نماز نخواند" (۱).

نماز با شانه های برهنه

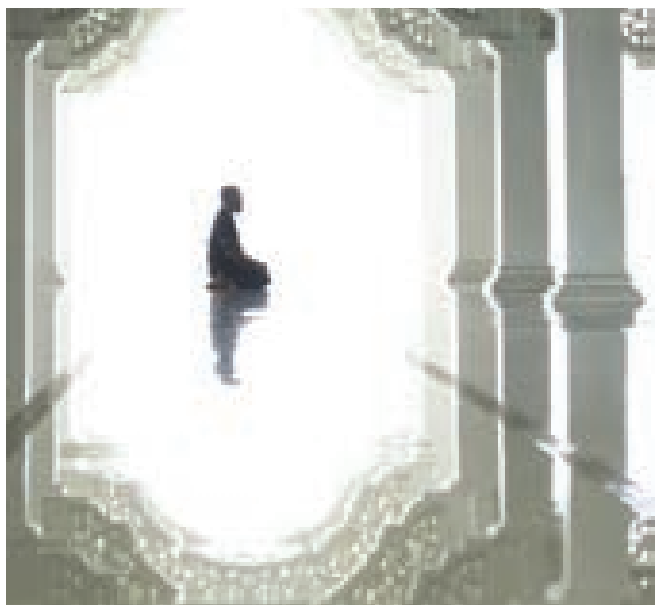
(۱) بروایت ترمذی.

کسیکه جهت قبله را نداند چه کار میکند؟

کسیکه سمت قبله را نمیداند، اگر در ساختمانی قرار داشت و یا مردمانی نزدیکش بودند، از آنها قبله را می پرسد و یا بوسیله قبله نما و یا بوسیله خورشید یا ماه و یا مانند آن قبله را شناسائی میکند، اگر عاجز ماند، بر گمان غالب حکم میکند، بدلیل فرموده الله تعالی: " از الله بقدر توان خود بترسید" (تغابن: ۱۶).

کسیکه دور از کعبه نماز میخواند

پنجم: توجه بسوی قبله

وقبله همان کعبه معظمه است.

الله ﷻ فرموده است: " روی خود را بسوی مسجد الحرام بگردان، و هر جا که باشید روهایتانرا بسویش متوجه گردانید" (بقره: ۱۴۴)

و رعایت بعض امور لازم میباشد:

۱. کسیکه در داخل مسجد الحرام نماز میخواند واجب است که توجهش به خود کعبه باشد، اما کسیکه دور از کعبه نماز میخواند، روی خود را بسوی کعبه میگرداند، زیرا وی احیانا نمی تواند به عین کعبه متوجه گردد، وبه همین دلیل نبی اکرم ﷺ فرموده اند: " میان مشرق و مغرب قبله است" (۱).

۲. قبله نمازگذار نفلی سواره همان سمت مقصد سفرش میباشد، زیرا ثابت شده که رسول الله ﷺ زمانیکه بر مرکب خود سوار بودند وقبل ازینکه بسمتی رهسپار شوند نفل^(۲) میخواندند، ووتر نیز بر آن میخواندند، مگر نماز فرضی بر آن اداء نمیکردند^(۳).

(۱) بروایت ترمذی.

(۲) یسبح: نماز نفلی میخواند.

(۳) بروایت ابوداود.

کسیکه در داخل حرم نماز میخواند